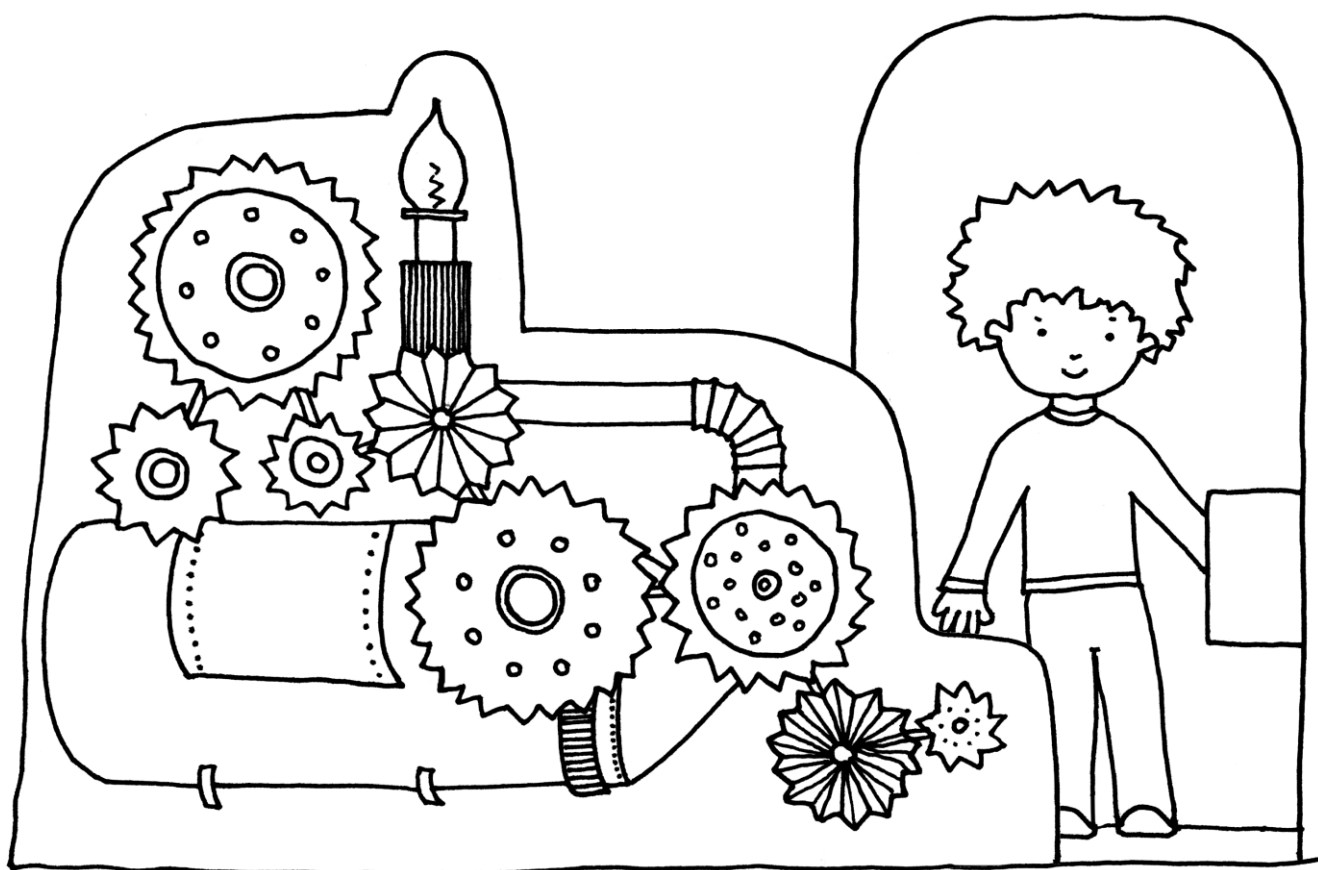

Malovaná vlastivěda

od pravěku po renesanci

Můj stroj času

Jméno:

Třída:

Neoprávněné užití tohoto díla je porušením autorských práv a může zakládat občanskoprávní, správněprávní, popř. trestněprávní odpovědnost.

Edice Malovaná vlastivěda

2. vydání

© Veronika Krejčí, 2024

© Univerzita Palackého v Olomouci, 2024

MALOVANÁ VLASTIVĚDA

od pravěku po renesanci

Klíč k pracovnímu sešitu
pro žáky 4. ročníku ZŠ

Veronika Krejčí

Poznámky pro učitele

Pracovní sešit Malovaná vlastivěda od pravěku po renesanci je připraven pro žáky 4. ročníku ZŠ, konkrétně pro období, kdy je probírána historická část vlastivědy. Slouží jako doplňkový materiál k učebnici vlastivědy, avšak vzhledem k tomu, že jsou zde zmapována obvykle probíraná historická období, lze jej využít jako **doplňek k libovolné učebnici vlastivědy**.

Pracovní sešit slouží k tvorbě zápisů, podle nichž probíhá domácí příprava žáků. Nahrazuje tedy běžný sešit, do kterého si žáci píšou poznámky. Zápisy jsou do sešitu částečně předepsány. Jsou v nich však vynechány klíčové termíny, které si žáci mohou sami doplňovat na základě vyhledávání informací v textu učebnice. Pracovní sešit je tak **vede ke čtení s porozuměním, prohlubuje práci s informacemi, čímž rozvíjí čtenářskou gramotnost žáků. Je také vhodný pro žáky integrované**. Tento doprovodný materiál pro učitele slouží ke kontrole doplněných termínů.

Velké množství ilustrací napomáhá žákům nejen k vytvoření lepší představy o konkrétních historických obdobích i událostech, dobové módě či architektuře, ale usnadňuje také proces učení, neboť **díky obrázkům si žáci dokáží učivo lépe fixovat v paměti**.

Vybarvování a dokreslování obrázků rozvíjí kreativitu žáků a vede je také k přemýšlení nad obsahem textů.

Žáci si mohou samostatně vyzdobit obálku pracovního sešitu, čímž k němu získají osobnější vztah. Mohou si připravit vlastní **časovou osu z událostí**, které se v jejich životě už staly, nebo z událostí, které by chtěli prožít v budoucnosti.

Součástí pracovního sešitu je také příloha s **časovou osou probíraných událostí**, kterou si mohou žáci postupně vybarvovat, a tím sledovat, jaké pokroky činí.

Příloha obsahuje také **deskovou hru**, díky níž si mohou žáci zábavnou formou opakovat probrané učivo nebo se připravovat na témata, která je teprve čekají, čímž dochází k povzbuzování jejich zvědavosti. Ke hře je potřeba kostka a jedna figurka pro každého žáka. Hra je určena pro 2–4 hráče. Hráči se po herním plánu pohybují podle hodu kostky, která určuje, o kolik polí se mají posunout dopředu. Černá kolečka označují políčka s úkolem. Na podrobnějších pravidlech se mohou hráči domluvit mezi sebou. Hra končí, jakmile se hráči dostanou do cíle.

Milí malí cestovatelé,

masedněte do stroje času a vydejte se do naší minulosti, do období pravěkých lovců mamutů, knížecích rodů i dalších mocných panovníků, díky nimž patřily české země k těm nejvýznamnějším v Evropě. Ujistíte, že život v minulosti se od toho dnešního v mnohém liší a že nebyl zdaleka tak pohodlný jako nyní. Některé dnešní problémy ale trápily i lidi v dávných dobách. Dozvědět se o nich něco víc znamená poučit se z chyb a už je znovu neopakovat. Proto je znalost minulosti důležitá.

Ať se Vám cesta do minulosti líbí!

Vaše autorka

O ČASE

Časová období jsou odvozena od pohybu Země a Měsíce.

1 DEN	1 ROK	1 MĚSÍC
je 1 otočení Země	je 1 oběhnutí Země	je období, za které
kolem její osy.	kolem Slunce.	Měsíc na obloze
		vystřídá všechny své fáze.
		

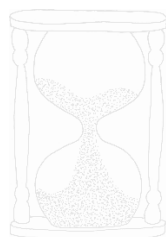
1 STOLETÍ trvá 100 let. 1 TISÍCILETÍ trvá 1 000 let.

Počátek našeho letopočtu počítáme od narození Ježíše Krista.

Čas měříme hodinami.

Delší období zachycujeme pomocí kalendáře.

Přesýpací hodiny

Sluneční hodiny

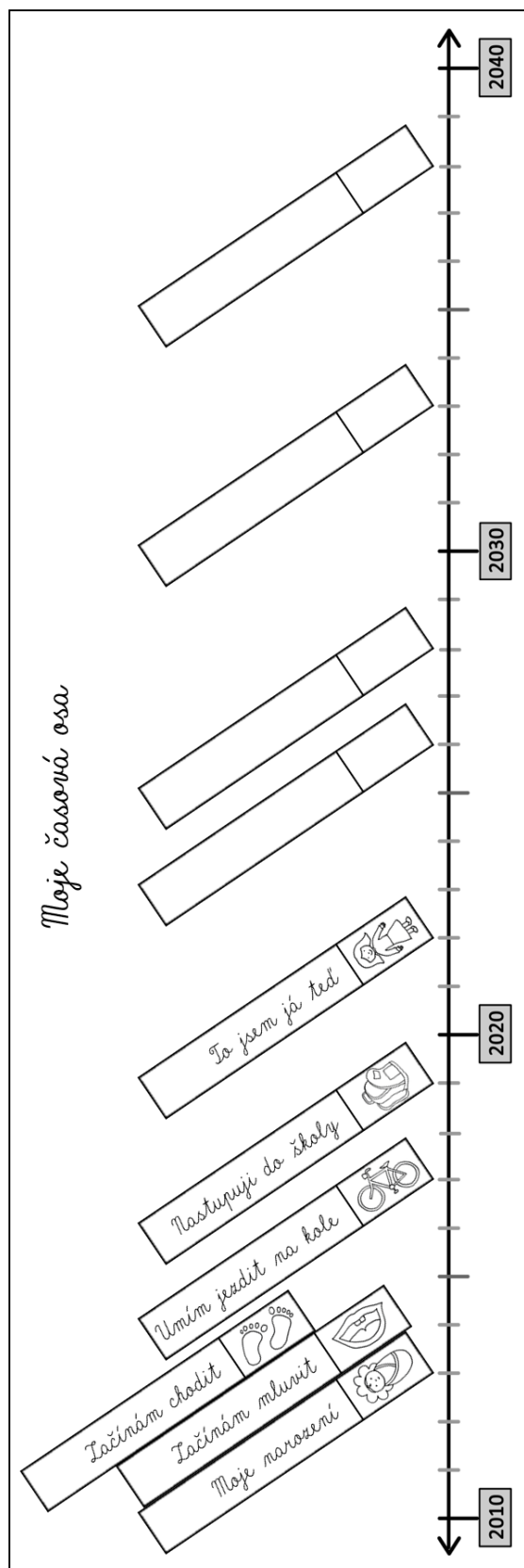

Ručičkové hodiny

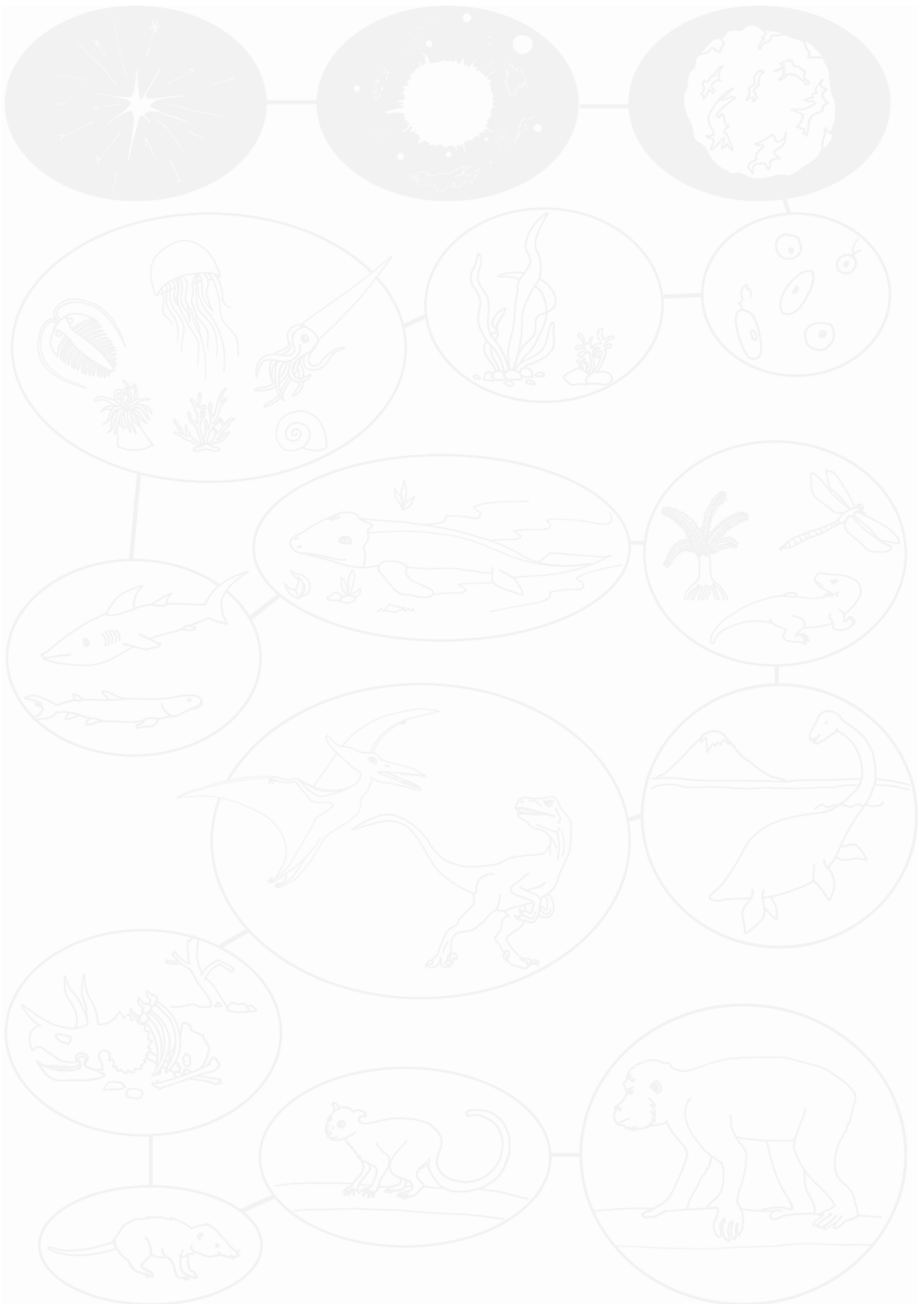
Vyrob si vlastní časovou osu

1. Rozstříhej a slep si obě části časové osy.
2. Lístečky s událostmi rozstříhej a dolep na časovou osu (přilep je šikmo tak, aby jedním rožkem směřovaly ke správnému roku).
3. Na osu dolep i vlastní lístečky s událostmi, které tě čekají v budoucnosti.

VZNIK A VÝVOJ PLANETY ZEMĚ

PŘED PŘÍCHODEM ČLOVĚKA

Nakresli nebo nalep obrázek.

PRAVĚK

PRAVĚK je období od vzniku člověka až po vznik prvních států.

států.

Rozdělujeme ho do 3 období

podle materiálů, ze kterých

si člověk vyráběl nástroje:

1. DOBA KAMENNÁ

- starší

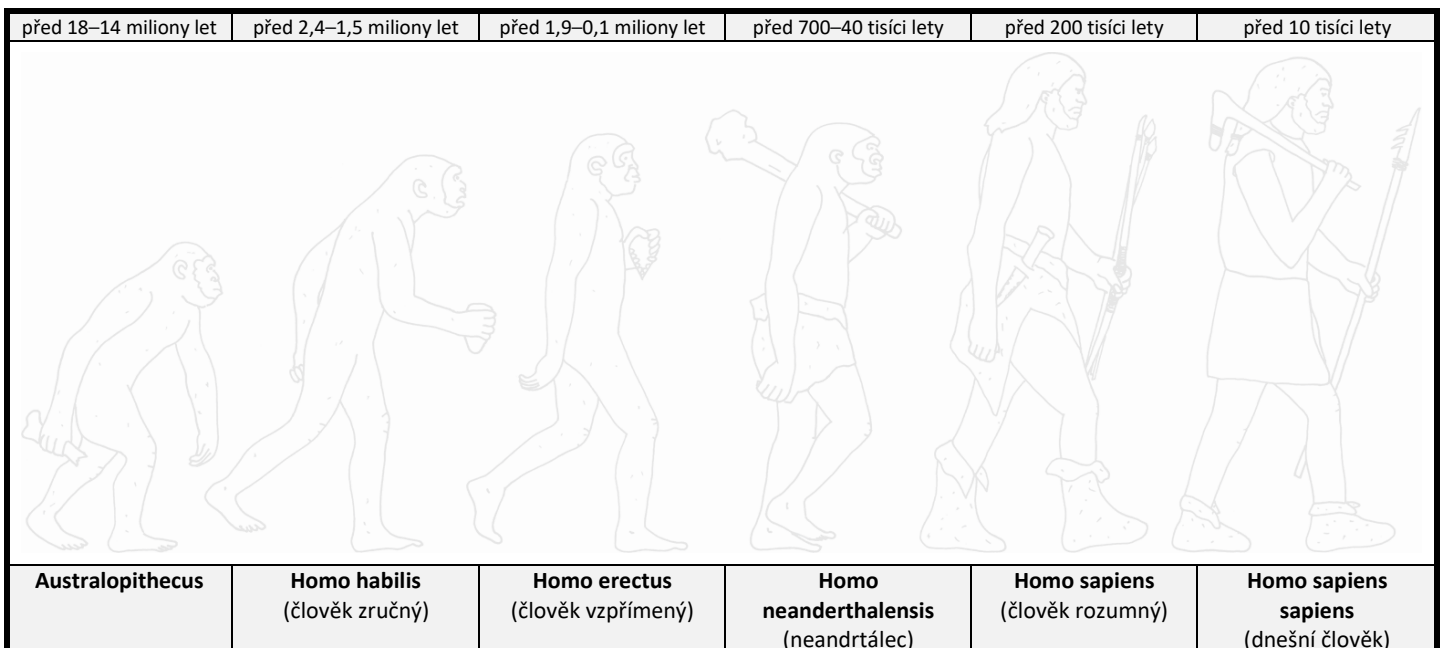
- mladší

2. DOBA BRONZOVÁ

3. DOBA ŽELEZNÁ

DOBA KAMENNÁ STARŠÍ

POČASÍ – Vystřídalo se několik dob ledových a meziledových, kdy bylo tepleji.

1.

OBYDLÍ si nejprve hledali (jeskyně, skalní převisy), později si je začali stavět (ze dřeva, kostí a kůží).

2.

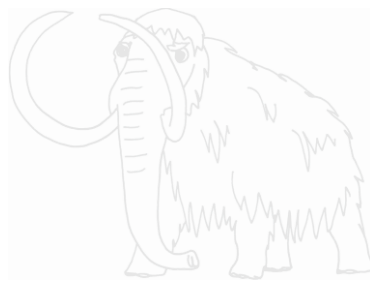

OBŽIVA – Nejprve se živili sběrem plodů, pak začali lovit zvěř.

1.

2.

DOVEDNOSTI

Naučili se používat oheň.

Vyráběli nástroje z kamene.

Pěstní klín

Malovali na stěny jeskyní.

Vyráběli sošky žen (venuše).

Věstonická venuše

DOBA KAMENNÁ MLADŠÍ

POČASÍ – Velmi se oteplilo, to umožnilo vznik
zemědělství.

OBŽIVA – Chovali zvířata.

Lačali pěstovat rostliny.

DOVEDNOSTI – Lidé se naučili nové věci:

Používali lepší nástroje.

Vyráběli
keramiku.

Tkali látky.

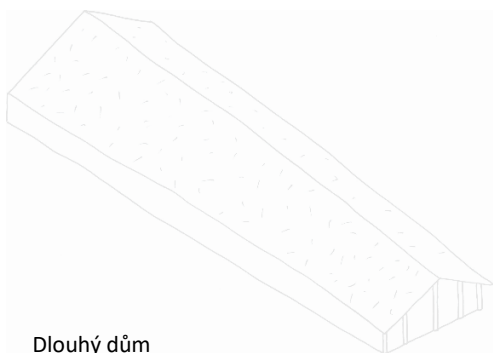

Sekeromlat

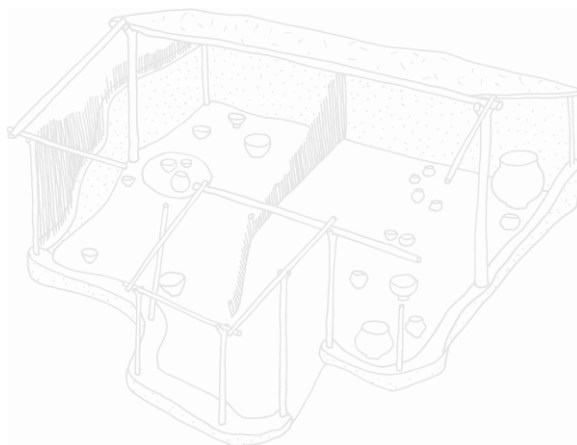

Tkalcovský stav

Vznikaly první vesnice.

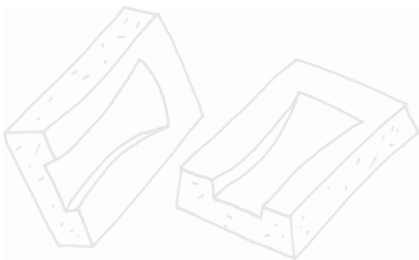
Dlouhý dům

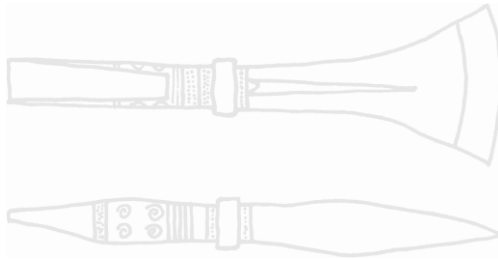
DOBA BRONZOVÁ

Lidé se naučili odlévat bronz (je to slitina mědi a cínu).

Vyráběli z něj nástroje, zbraně, šperky...

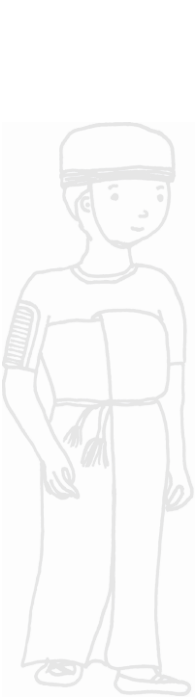
Forma na odlévání

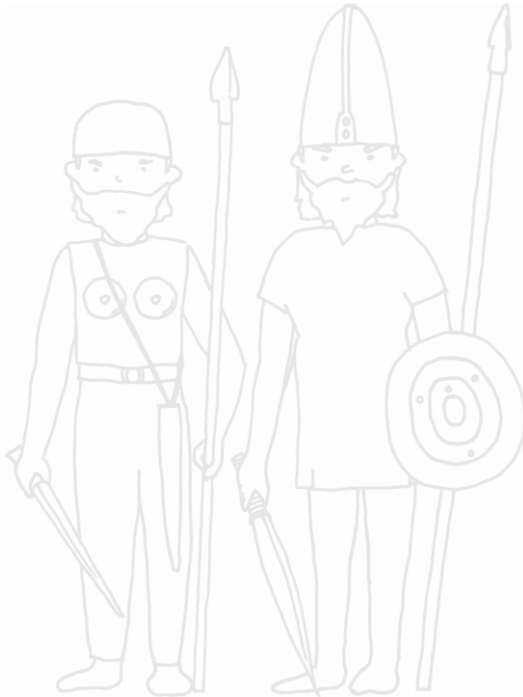
Obřadní zbraně

Bronzové a zlaté šperky

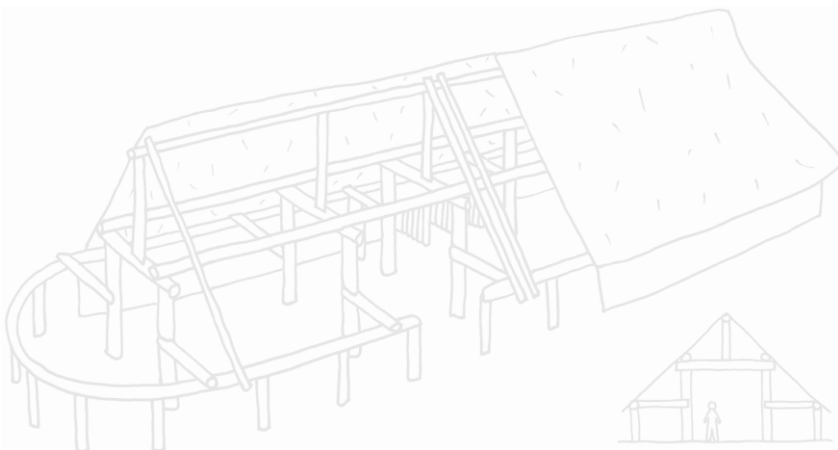
Oděv ženy

Oděv válečníka

Typické předměty

Obydlí doby bronzové

DOBA ŽELEZNÁ

V době železné se u nás usídlili Keltové.

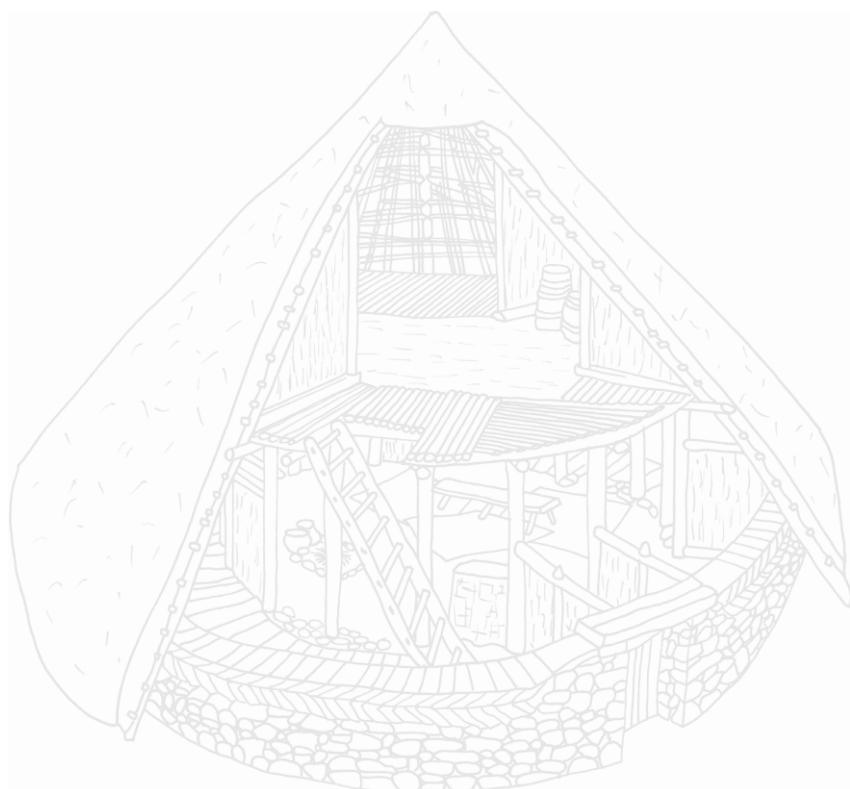
Lidé se naučili *kovat železo*.

Zbraně

Oděv muže a ženy

Keltský kruhový dům ze dřeva a došků (to jsou svázané svazky slámy).
Stěny byly z proutí a lepenice, někdy také z kamene. Došková střecha propouštěla ven kouř,
ale odolávala dešti. Prostor ke spánku byl po obvodu vnitřní zdi, u ohně uprostřed se vařilo
a lidé se zde umývali.

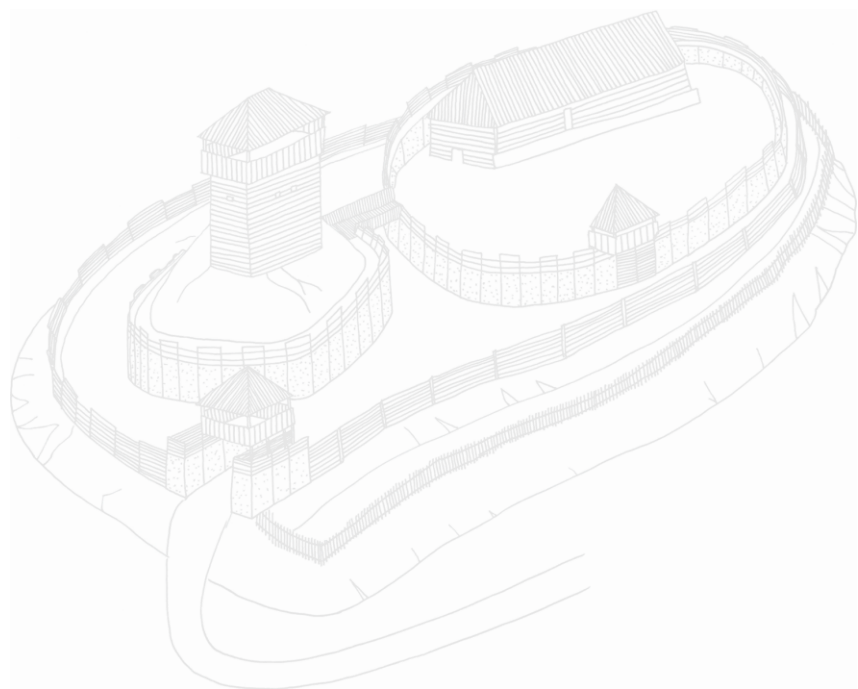

Bronzové šperky

Bronzová
soška
býčka
nalezená
v jeskyni
Býčí skála

KELTOVÉ

KELTOVÉ stavěli
opevněná hradiště
(říkalo se jim oppida).

Používali
mince.

Druid byl keltský vzdělanec a kněz. Musel studovat i 20 let.

Kamenná hlava válečníka

Vynalezli hrncářský kruh.

Vařili pivo.

Psali runovým písmem.

Symbol tří (trojka byla pro kelty důležité číslo).

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ

STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ

Mezi 4. a 6. stoletím se v Evropě stěhovaly celé národy.

Kelty z našeho
území nejprve
vytlačili Germáni
a ty pak Slované.

SLOVANÉ

Slované byli méně kulturně
vyspělí.

Neuměli číst ani psát.

Oděv muže a ženy

Slovanská chata byla obvykle zahloubena asi 50 cm pod zem.

SÁMŮV KMENOVÝ SVAZ

Sámo měl 12 manželek, 22 synů a 15 dcer.

Vládl 30 let.

Byl to náš první státní představitel.

Vyhnal všechny, kteří říši škodili. Podporoval obchod.

V 7. století přišel na

naše území kupec **SÁMO**

z Francké říše.

Ujednotil slovanské kmeny,

do kmenového svazu, aby

se dokázaly lépe bránit

nájezdům Avarů.

Po jeho smrti se kmenový

svaz rozpadl.

Útok Avarů na slovanské hradiště

Sámův kmenový svaz

(624–659)

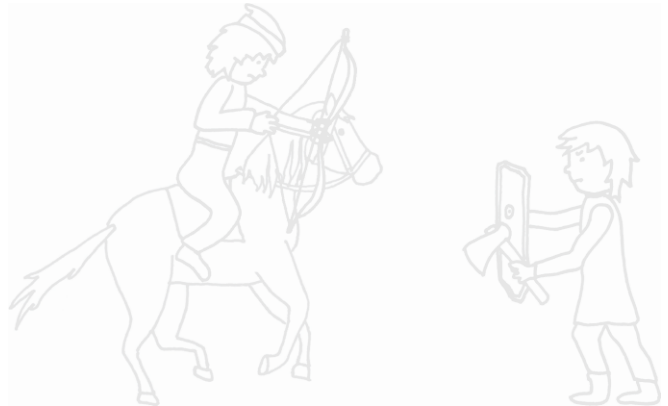

Velká Morava

(892–894)

VELKÁ MORAVA

<p>MOJMÍR I.</p> <p>(830–846)</p>	<p>RASTISLAV</p> <p>(846–870)</p>	<p>SVATOPLUK</p> <p>(871–894)</p>	<p>MOJMÍR II.</p> <p>(894–906)</p>
<p>1. známý kníže.</p>	<p>za jeho vlády byla VM</p>	<p>Kázalo se latinsky,</p>	<p>Na VM útočili Maďari, proto</p>
<p>nejmocnější a nejbohatší říši Evropy. Tavedl křesťanství.</p>	<p>psalo se latinkou.</p>	<p>se říše rozpadla.</p>	
 <p>Konstantin a Metoděj</p>	<p>Pozval na VM bratry Konstantina a Metoděje,</p>	 <p>Maďar a Slovan</p>	
<p>kterí u nás měli křesťanství šířit.</p>			
<p>Rozvíjela se řemesla.</p> <p>Šperky Zbraně</p>	 <p>Velkomoravská vesnice</p>		

KONSTANTIN A METODĚJ

Hlaholice

Konstantin a Metoděj byli bratři z města Soluně v Řecku. Kníže Rastislav je pozval na Velkou Moravu, aby u nás šířili křesťanství.

Přivezli k nám nový jazyk - staroslověnštinu.

Vytvořili první slovanské písmo - hlaholici.

Díky nim mohli lidé poslouchat bohoslužby v jazyce, kterému lépe rozuměli.

Na konci života Konstantin vstoupil do kláštera, kde mu dali nové jméno - Cyril.

Příchod Konstantina a Metoděje si připomínáme 5. července (státní svátek).

Sousoší Cyrila a Metoděje s dřevěnou kapličkou stojí na vrcholu hory Radhošť v Beskydech.

ČESKÉ DĚJINY V POVĚSTECH

O událostech po rozpadu Velké Moravy nemáme žádné záznamy, proto si lidé začali vymýšlet příběhy vysvětlující původ některých míst - tak vznikaly pověsti (např. o Čechovi, o Libuši a Přemyslu Otáčovi, o Bivojovi...).

PŘEDMYSLOVCI

V 10. století na našem území žilo několik kmenů.

Nejsilnější byl kmen Čechů s vládnoucím rodem

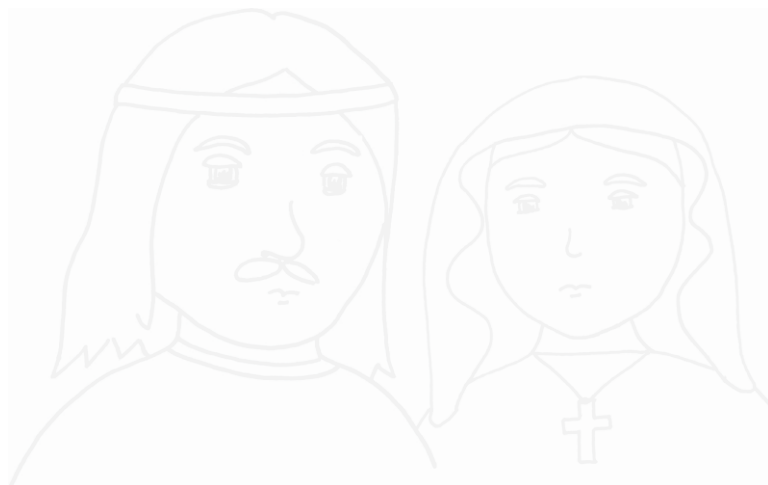
Přemyslovců.

Žili v Čechách.

Vytvořili český stát.

Hlavním městem byla

Praha.

Bořivoj

Ludmila

BOŘIVOJ byl 1. známý kníže.

Se svou ženou Ludmilou

šířili křesťanství.

Rodový znak Přemyslovců

Kněžnu Ludmilu nechala zavraždit Drahomíra, manželka jejího syna.

Bořivoj založil **Pražský hrad**.

Pražský hrad na konci předrománského období

SVATÝ VÁCLAV A BOLESLAV

Václav

Boleslav I. Ukrotný

BOLESLAV nechal
razit 1. české mince
(stříbrné denáry).

Stříbrný denár

Když měl **VÁCLAV** nastoupit na trůn, byl ještě malý, proto za něj vládla jeho matka a babička Ludmila.

Václavova matka nechala Ludmilu zavraždit.

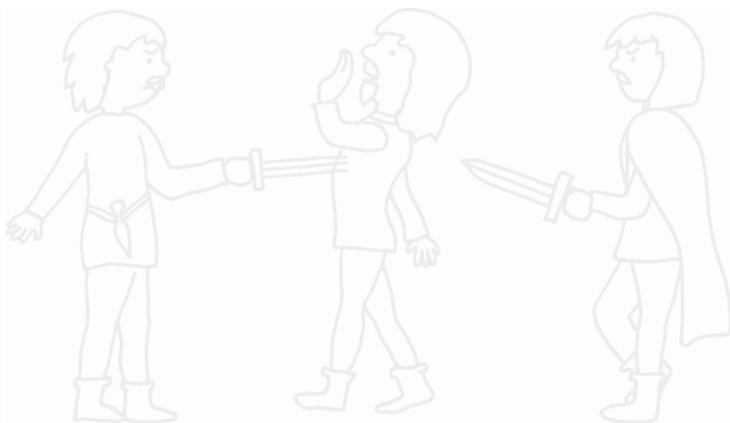
Václav byl velmi vzdělaný.

Na Pražském hradě založil
baziliku sv. Víta.

Jeho bratr Boleslav ho nechal
zavraždit, aby mohl vládnout.

Bazilika sv. Víta na Pražském hradě

Zavraždění knížete Václava

Václav i Ludmila byli prohlášeni za svaté. Václav je
PATRONEM (= ochráncem) ČESKÉ ZEMĚ. Připomínáme si
ho 28. září (státní svátek).

PŘEMYSLOVSKÁ KNÍŽATA

Boleslav II.

Přemyslovce začal ohrožovat
další významný rod,
Slavníkovci. BOLESLAV II.
je mechal vyvraždit. Přezil
jen biskup Vojtěch.

Biskup Vojtěch

Oldřich

OLDŘICH k Čechám navždy
připojil Moravu.
Ta ženu si vzal chudou
pradlenu Boženu.
Měli syna Břetislava.

Oldřich a Božena

Břetislav

BŘETISLAV zavedl
nástupnictví nejstaršího
člena rodu. Ta ženu si vzal
urozenou šlechtičnu Jitku,
kterou unesl z kláštera.

Břetislav a Jitka

Vratislav II.

VRATISLAV II. byl prvním
českým králem. Titul mohl
nosit jen on, jeho potomci
už ne.
Byl také polským králem.

Vratislav II.

Kronika česká

La vlády Přemyslovců uměli číst a psát jen kněží a mniši.

Školy byly jen v kláštorech.

Tam se také ručně opisovaly knihy.

Nejstarší českou kroniku

*napsal kněz **KOSMAS**.*

Jmenuje se Kronika česká.

Popisuje nejstarší události

až po Kosmovu smrt.

Je psaná latinsky.

První písmeno na začátku kapitol bylo vždy krásně zdobené a doplněné obrázkem. Říkalo se mu iníciała.

Kněz opisující v klášteře knihu

Románský sloh

La vlády Přemyslovci se stavěly stavby v **ROMÁNSKÉM**

SLOHU.

Stavby měly:

1. malá okna s půlkruhovým obloukem,
2. tlusté kamenné zdi bez omítky,
3. uvnitř bylo málo prostoru a tma.

Románské okno

Stavěly se rotundy.

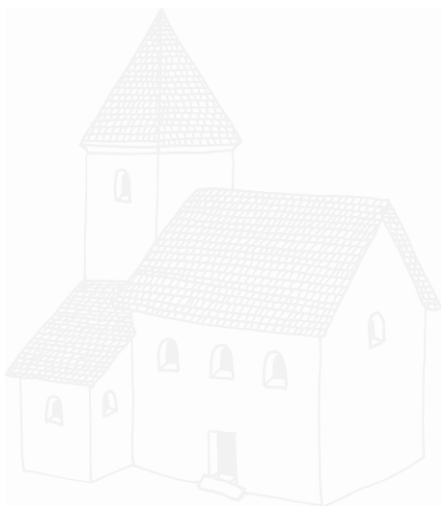
Rotunda sv. Kříže v Praze

Rotunda Holubice v Praze

Rotunda sv. Jiří na Řípu

Kostel v Mikulčicích

Obytný dům s chlévem, sýpka na kůlech, zahloubená stavba pro tkaní a předení

PŘEMYSL OTAKAR I. (PO I.)

Přemysl Otakar I.

PO I. pomohl v boji

římskému králi.

Za to získal v roce 1212

Zlatou bulu sicilskou.

To je listina, která:

1. udělila **PO I. titul krále,**
 který mohli dědit i jeho

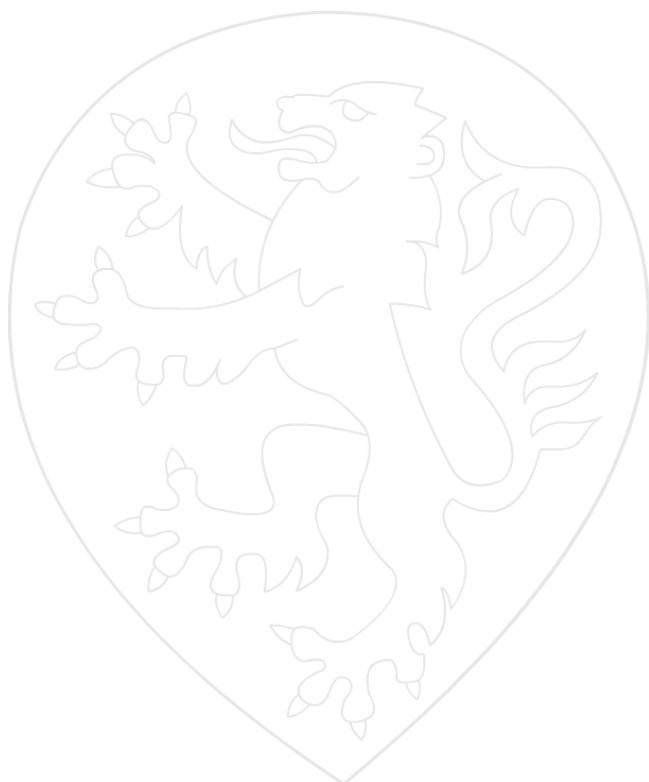
následovníci (nejstarší
syn),

2. potvrdila nezávislost

českého království.

Inakem českého království

se stal **lev.**

Znak českého krále používaný od roku 1158

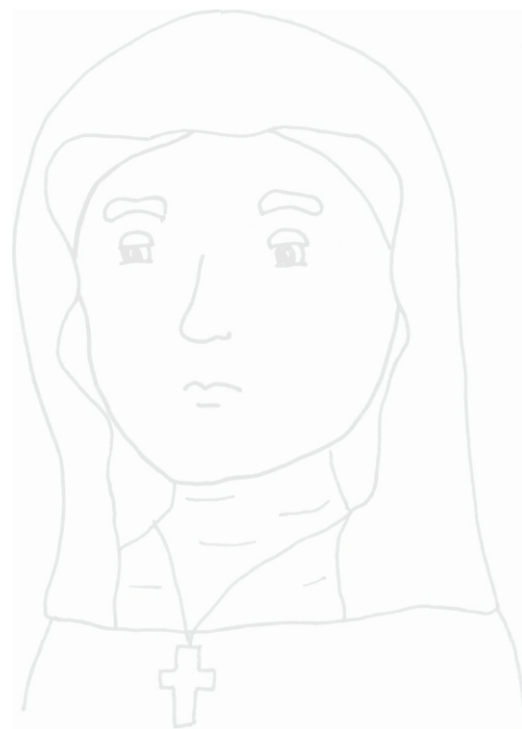

Zlatá bula sicilská z roku 1212

VÁCLAV I. A ANEŽKA ČESKÁ

Václav I.

Anežka Česká

Osidloval zalesněné oblasti.

Lačala vznikat první města.

Těžil stříbro.

Starala se o chudé

a nemocné, proto byla

prohlášena za svatou

(= svatořečena).

Za vlády Václava I. vznikala první města.

Anežku Českou svatořečil papež Jan Pavel II. v roce 1989.

PŘEMYSL OTAKAR II. (PO II.)

Přemysl Otakar II.

PO II. patří k nejvýznamnějším

českým králům. Patřil mezi

nejmocnější evropské panovníky.

Idvojnásobil velikost země

(sahala skoro až

k Jaderskému moři).

Říkalo se mu **KRÁL ŽELEZNÝ A ZLATÝ.**

Protože měl armádu

s železným brněním

(byl statečný a zvítězil

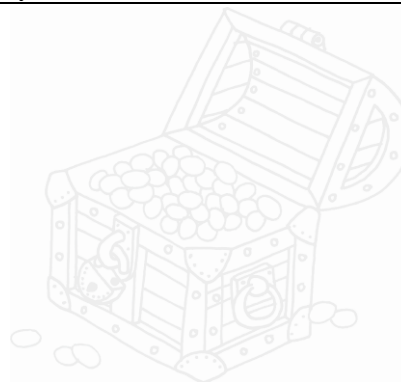
v mnoha bitvách).

Temřel v bitvě na

Moravském poli.

Protože byl velmi bohatý

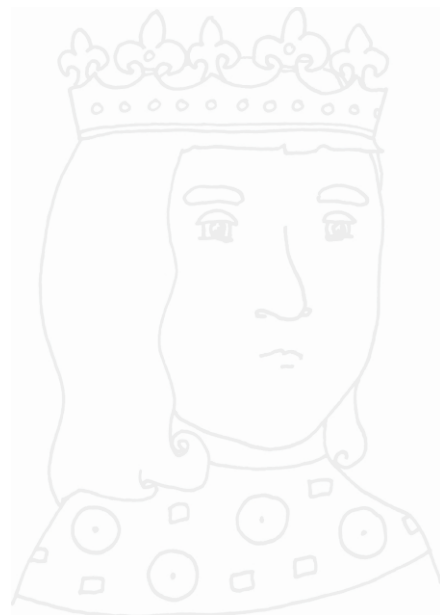
(měl doly na stříbro).

VÁCLAV II. A VÁCLAV III.

Václav II.

Václav III.

Když PO II. zemřel, bylo Václavovi 7 let. Jeho strýc ho zajal a vládl za něj.

Václav začal vládnout ve 12 letech. Nechal razit nové mince - **pražské groše**.

Pražský groš

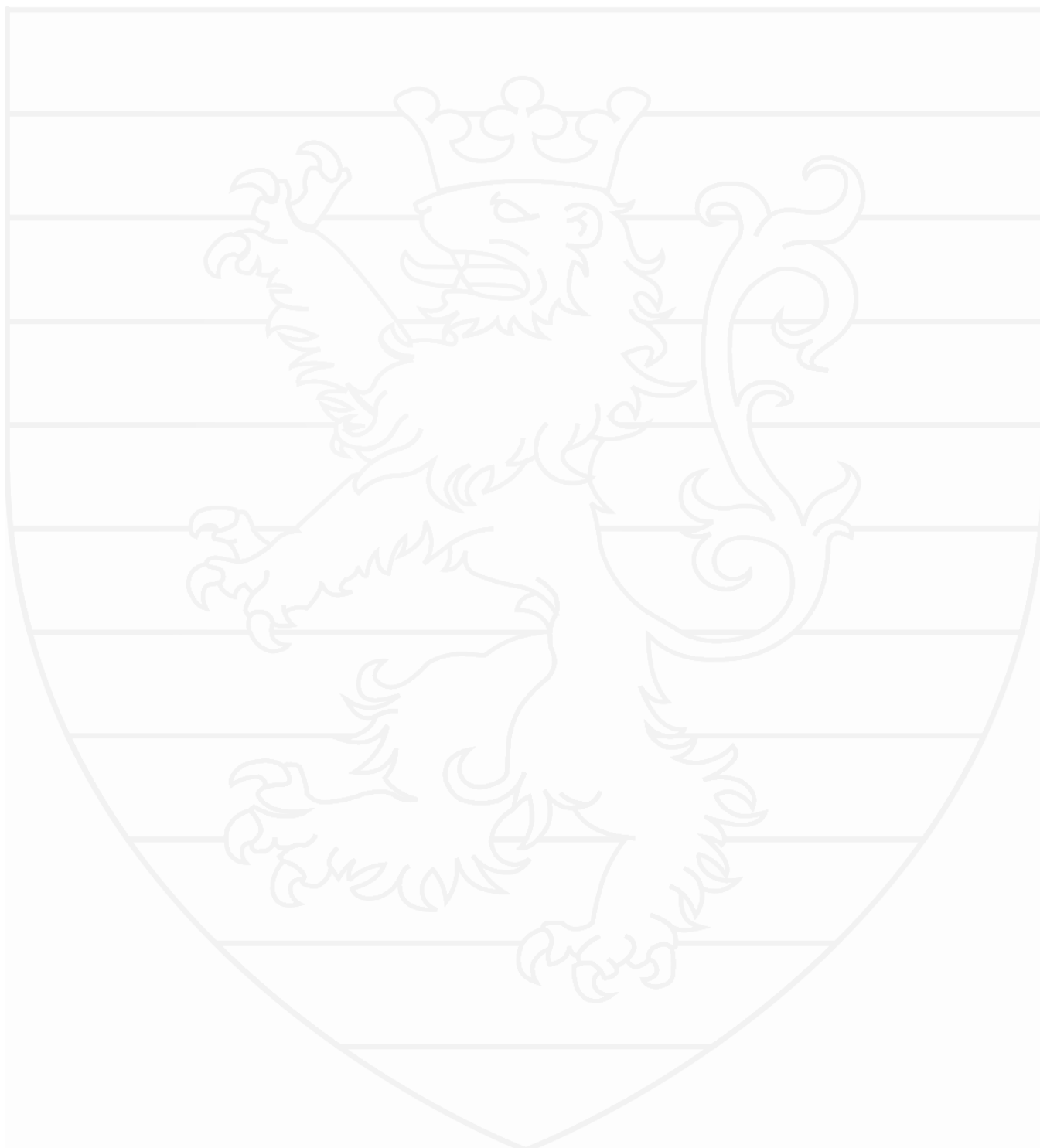
Přemyslovci u nás vládli více než 400 let.

Vládl 1 rok, pak byl v 17 letech **zavražděn** v Olomouci (v roce 1306). Jeho smrtí **vymřel** rod Přemyslovců **po meči** (tzn. že neměli žádného mužského potomka).

Zavraždění Václava III. roku 1306 v Olomouci

Lucemburkové

Rodový znak Lucemburků

JAN LUCEMBURSKÝ

Česká knížata si po vyměření Přemyslovci vybrala za českého krále Jana Lucemburského z rodu Lucemburků.

Jan Lucemburský

Oženili ho se sestrou Václava III.
Eliškou Přemyslovnou.

Eliška Přemyslovna

Českým zemím se vedlo špatně. Jan často vyjížděl do bitev nebo se zúčastňoval turnajů. Do Čech se vracel jen pro peníze. Zemřel v bitvě u Kresčaku.

Rok 1346, bitva u Kresčaku ve Francii, ve které Jan Lucemburský ve svých 50 letech zemřel. V té době už byl 7 let slepý na obě oči.

KAREL IV.

Byl to římský císař
a český král.

Jeho rodiči byli Jan
Lucemburský a Eliška
Přemyslovna.

Narodil se jako Václav,
jméno Karel IV. dostal až
po korunovaci.

Od 3 do 7 let byl
vychováván ve Francii.

Byl velmi vzdělaný. Byl to výborný diplomat.

Dokázal v zemi udržet mír.

Byl to nejvýznamnější český
panovník a jeden z nejvýznamnějších
evropských státníků, proto se mu
po smrti začalo říkat **OTEC VLASTI**.
Ta jeho vlády byla Praha největším
městem ve střední Evropě.

Měl 4 manželky.

KAREL IV. STAVITEL

Karel IV. udělal z českých zemí centrum své říše i Evropy. Opravil **Pražský hrad**. Nechal postavit mnoho památek:

Karlův most

Chrám svatého Víta

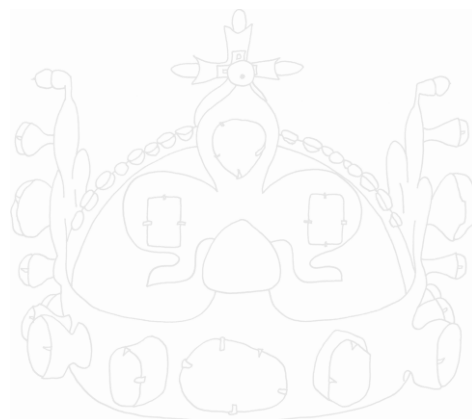

Karlštejn

Vybudoval **Nové Město pražské**.

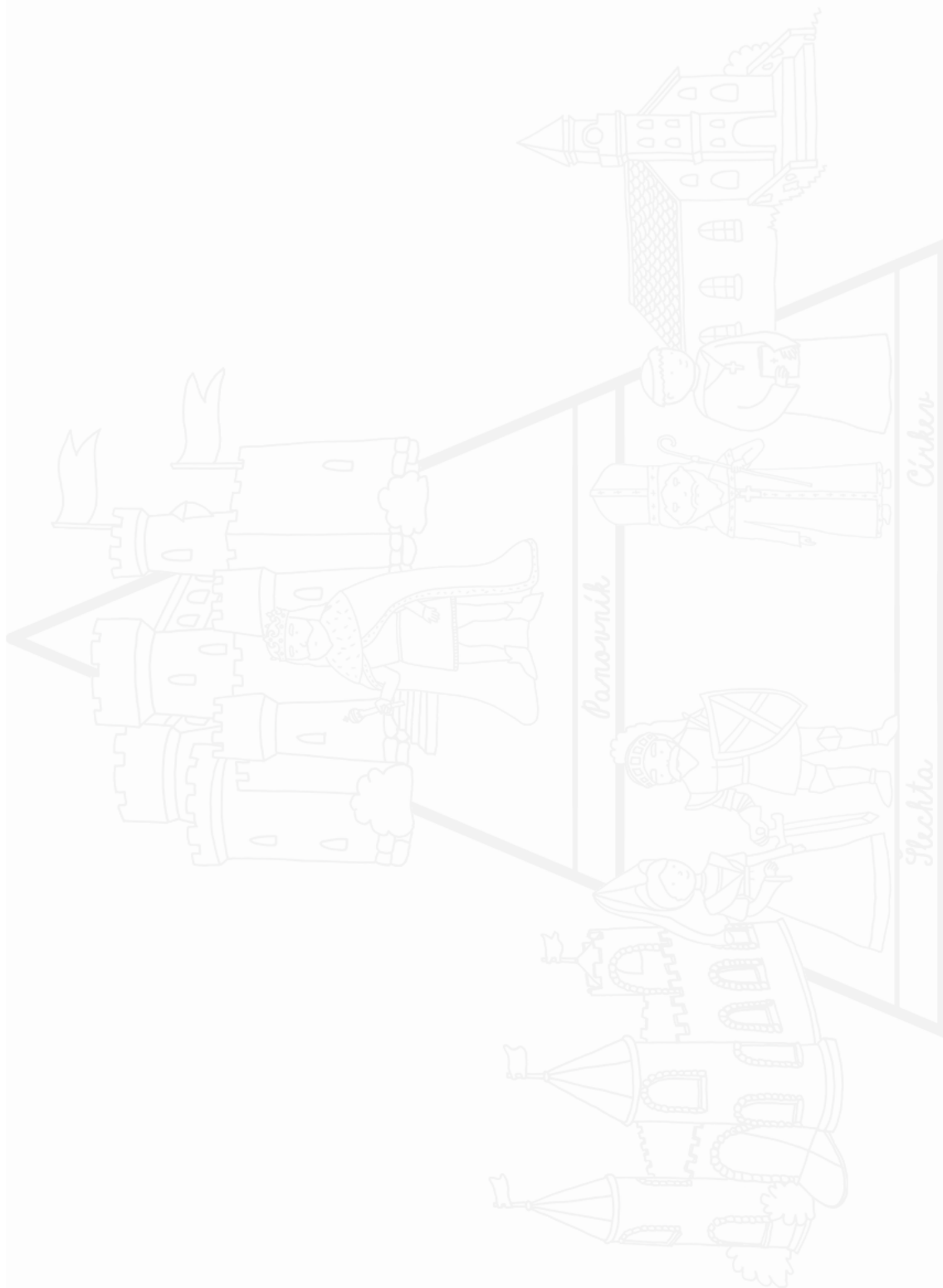
V roce 1348 založil **Karlovu univerzitu** (nejstarší univerzita ve střední Evropě).

Nechal vyrobit nové **korunovační klenoty** (svatováclavská koruna, jablko, žezlo). Nyní jsou uloženy na **Pražském hradě**.

Svatováclavská koruna

ŽIVOT VE STŘEDOVĚKU

© Mgr. Veronika Křečková

Vě středověku záleželo na společenském postavení lidí.

ŽIVOT VE STŘEDOVĚKU

Nejvyšší postavení měl **panovník**, pak **šlechta** (bohatší šlechta = **páni**, chudší šlechta = **zemani**).

Páni sídlili na hradech, vlastnili několik vesnic s poddanými. **Zemani** žili v malých tvrzích.

Církev vlastnila kláštery, kostely a vesnice s poddanými.

Ve městech žili **obchodníci**, **řemeslníci** a **chudina**.

Na vesnici žili **bohatí sedláci**, **poddaní** (ti museli odvádět dávky svému pánovi) a **bezemci** (pracovali na cizí půdě).

Gotický sloh

La Lucemburku se stavěly stavby v **GOTICKÉM SLOHU**.

Typické znaky gotických staveb:

1. **malá okna s lomeným obloukem**

zdobená barevnými sklíčky,

2. **stavby byly vysoké.**

Stavěly se velké **hrady** (Karlštejn),

chrámy (Chrám sv. Víta) a **kláštery**.

Gotické okno

VÁCLAV IV. A ZIKMUND LUC.

Václav IV.

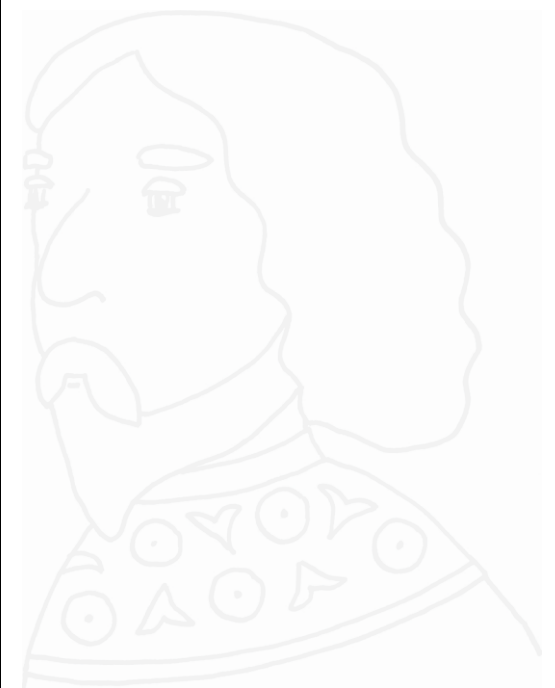
VÁCLAV IV. byl nejstarší syn Karla IV.

Byl vzdělaný, ale za jeho vlády se Čechům vedlo špatně, protože:

1. Václava panování nebarvilo,
2. vypukl mor,
3. církev obírala lidi o peníze (za peníze jim odpouštěla hříchy, nedodržovala boží zákony),
4. šlechta chtěla získat větší moc, neposlouchala krále.

Lidé byli tak nespokojení, že začali válčit.

Po Václavově smrti nastoupil na český trůn jeho bratr **ZIKMUND LUCEMBURSKÝ**. Část lidí ho neuznala jako svého krále a bouřila se proti němu, protože se zastával katolické církve a bojoval proti husitům. Říkalo se mu **LIŠKA RYŠAVÁ** (protože měl ryzavé vlasy a protože ho lidé neměli rádi). Jeho smrtí vymřeli Lucemburkové po meči.

Zikmund Lucemburský

MISTR JAN HUS

Betlémská kaple

Jan Hus byl
kněz a děkan
na Pražské
universitě.

Kázal česky
v Betlémské
kapli v Praze.
Kritizoval církev

za to, že nežije podle božích zákonů a že žije v bohatství.

Církev prodávala odpustky (= bohatí
lidé si mohli koupit odpuštění svých
hříchů). Církev se Husa začala bát, proto
ho pozvali k soudu do města Kostnice
v Německu,
aby se

obhájil. Hus své učení neodvolal,
proto byl prohlášen za kacíře
(= nepřítel církve) a 6. 7. 1415
upálen na hranici.

V Čechách jeho myšlenky začalo
podporovat čím dál více lidí.

Z úcty k Janu Husovi si říkali

HUSITÉ.

Upálení Jana Husa před branami města Kostnice 6. 7. 1415

Husité

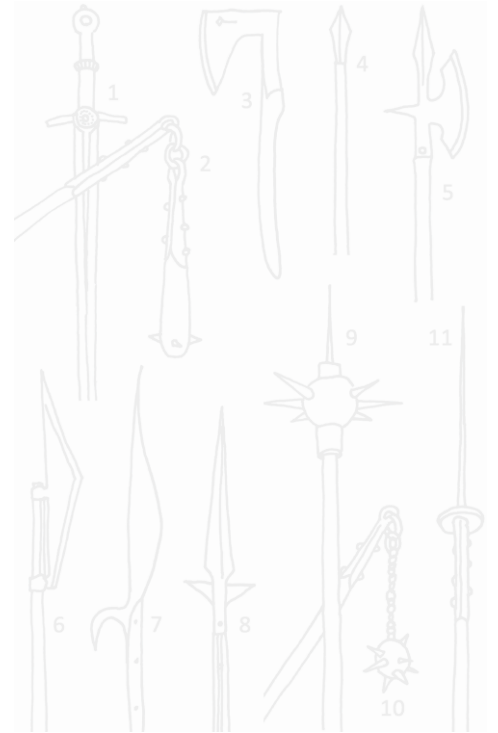
Husitský prapor

Husité jsou stoupenci Jana Husa.

Do znaku si dali kalich - symbol přijímání podobojí (tělo i krev Krista). Po smrti Jana Husa se začali bouřit proti králi a církvi.

Založili opevněné město Tábor a vytvořili vojsko. Zbraně vyráběli ze zemědělského nářadí (např. z cepů).

Na obranu v boji používali vozovou hradbu.

1 meč, 2 cep, 3 sekyra, 4 kopí, 5 halapartna, 6, 7 sudlice, 8 sudlice ušatá, 9 kropáč, 10 řemdih, 11 šídlo

Vozová hradba

Když se stal českým králem **ZIKMUND LUCEMBURSKÝ**,

husité ho jako krále nepřijali. Zikmund proto do Čech pozval křižáky

(měli na štítech kříž).

Křižácký štít

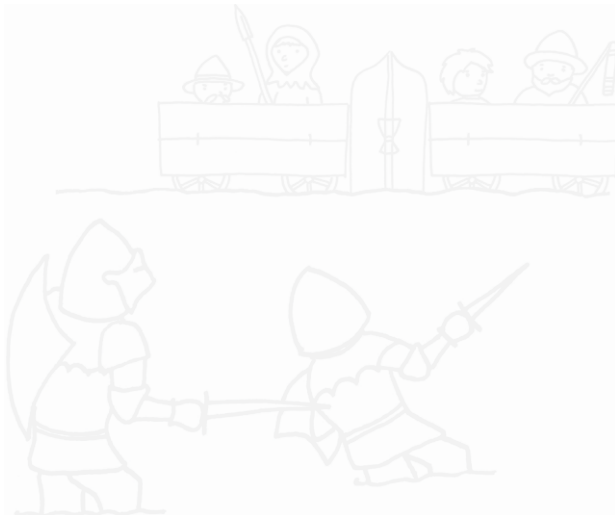

Husité

Husitské boje

BITVA U SUDOMĚŘE

Husité se obrnili na hrázi
vypuštěného rybníka. Vojáci
v těžkém brnění zapadli do
bahna a husité je pobili.

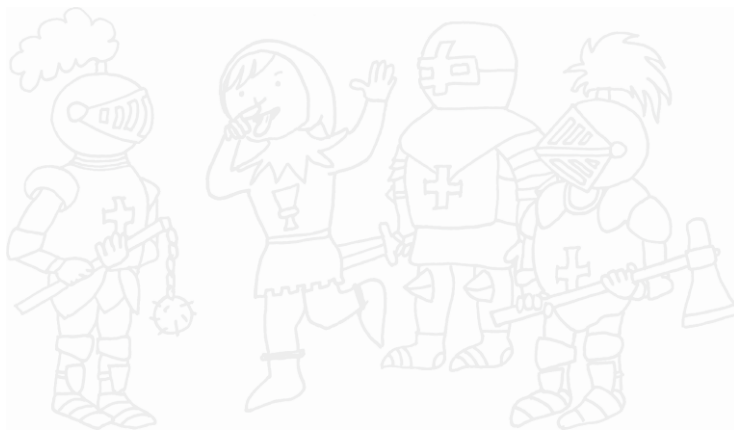

BITVA U DOMAŽLIC

Do Čech přijelo obrovské vojsko.
Když husité začali zpívat píseň Ktož jsú boží bojovníci,
vojáci strachy utekli.

BITVA U LIPAN

Cizí armádě se nikdy
nepodařilo husity porazit.
Pak se ale část husitů
přidala na stranu
Likmunda a společně zbytek
husitů porazili.

Jan Žižka z Trocnova

Nejvýznamnějším husitským vojévídce m byl
Jan Žižka z Trocnova. Na konci života byl
na obě oči slepý, přesto nebyl nikdy poražen.

LADISLAV POHROBEK

Po Zikmundu Lucemburském se

stal českým králem **ALBRECHT**

HABSBURSKÝ. Brzy ale zemřel,

proto měl vládnout jeho syn

LADISLAV POHROBEK. Pohrobek

se mu říkalo proto, že se narodil

až po smrti svého otce.

Protože byl Ladislav malý, vládl za

něj správce **Jiří z Poděbrad**. Když Ladislav zemřel, byl

Jiří zvolen českým králem.

JIŘÍ Z PODĚBRAD

Byl to jediný český král,

který nepocházel

z panovnického rodu.

Byl **výborný diplomat**

i úředník (usiloval o klidné

soužití husitů i katolíků).

Chtěl zemi zabezpečit,

proto se **dohodl s polským**

panovnickým rodem

Jagellonci, že po jeho smrti

usednou na český trůn.

JAGELLONCI

Po smrti Jiřího z Poděbrad usedl na český trůn rod Jagellonci.

Vladislav II. Jagellonský

Ludvík Jagellonský

VLADISLAV II. JAGELLONSKÝ

Nechal postavit mnoho gotických staveb, např. Vladislavský sál na Pražském hradě a Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.

Vladislavský sál na Pražském hradě

LUDVÍK II. JAGELLONSKÝ

Po smrti Vladislava se stal králem jeho syn Ludvík Jagellonský, který ale roku 1526 zemřel.

Vlády v českých zemích se pak ujal nejsilnější evropský panovnícký rod - Habsburkové.

HABSBURKOVÉ

Rodový znak Habsburků

La vlády Habsburků
byly Země Koruny
české začleněny do
habsburské říše, která
měla sídlo ve Vídni.
Součástí říše bylo
také Uhersko (dnešní
Maďarsko) a Rakousko.
České země měly
v říši těžké
postavení. Byly sice
nejbohatší, ale jejich
vliv na panovníka
se zmenšoval.

Nástupem Habsburků u nás končí **STŘEDOVĚK** a začíná
NOVOVĚK.

Habsburkové u nás vládli skoro 400 let až do vyhlášení
samostatné Československé republiky v roce 1918.

RUDOLF II.

Rudolf II.

Císař Rudolf II. byl jediný

Habsburk, který se usadil

v Praze. Za jeho vlády

vskvétala.

Vládnutí ho nezajímalo, ale

měl rád vědu a umění.

Ke dvoru pozval slavné vědce

a umělce.

Vytvořil velkou sbírku

uměleckých předmětů.

Chtěl vytvořit kámen mudrců a majít golema.

Pražský golem

Alchymista a astrolog

Po jeho smrti se ujal vlády jeho bratr **MATYÁŠ**, který přenesl sídlo opět do Vídně.

Renaissance

La Habsburkú do Čech pronikl nový umělecký sloh

– RENESANCE.

Typické znaky renesančních staveb:

1. domy s ozdobnými štíty,
2. pravidelná obdélníková okna,
3. kamenné ořámování oken a dveří,
4. malby na fasádách domů.

Renesanční zakončení domu (štit)

Stavěly se pohodlné zámký (např. Litomyšl), radnice a kašny na náměstích. Šlechta zakládala pivovary, mlýny, sklárny a rybníky (např. Rožmberk).

Obraz Mona Lisa od Leonarda da Vinci

Renaissance zdůrazňovala vzdělání. Rozvoji vzdělání pomohl vynález knihtisku, který zrychlil a zlevnil výrobu knih (byly dostupnější).

Knihtisk vynalezl Jan Gutenberg.

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

V období renesance začali Evropané hledat nové námořní cesty. Díky tomu objevili další kontinenty, o kterých do té doby neměli tušení.

Fernão de Magalhães
Portugalský mořeplavec ve službách Španělska, který jako první oboplul Zemi, a tím dokázal, že je kulatá.

Kryštof Kolumbus
Italský mořeplavec, který pod španělskou korunou doplnul roku 1492 do Severní Ameriky.

Vasco da Gama
Portugalský mořeplavec, který jako první uskutečnil cestu z Evropy do Indie v letech 1497-1498.

James Cook
Anglický mořeplavec, jenž jako první zmapoval pobřeží Austrálie a Nového Zélandu.

Malovaná vlastivěda – od pravěku po renesanci
Klíč k pracovnímu sešitu pro žáky 4. ročníku ZŠ

Edice Malovaná vlastivěda

Text a ilustrace Veronika Krejčí
Odpovědná redaktorka Tereza Vintrová
Jazyková korektura Tereza Vintrová
Návrh obálky Veronika Krejčí

Vydala Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
vydavatelstvi.upol.cz

2. vydání

Olomouc 2024

Moje nejoblíbenější historické období